

Mikołajczak, Mieczysław

Eschatologiczne królowanie Jahwe według proroków i w psalmach królewskich

Studia Teologiczne 19, 423-429

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

KS. MIECZYŚLAW MIKOŁAJCZAK

ESCHATOLOGICZNE KRÓLOWANIE JAHWE WEDŁUG PROROKÓW I W PSALMACH KRÓLEWSKICH

Idea królewskiego władania¹ Jahwe² w przyszłości była w Izraelu bardzo żywa³. Przyszłość postrzegano jako czas, kiedy Jahwe przyjdzie⁴, aby triumfalnie rozprawić się ze swoimi nieprzyjaciółmi⁵. Takie wyobrażenie i nadzieja chwalebnej przyszłości nie zostały ostudzone nawet przez poważne katastrofy, przez które przechodził Izrael⁶.

1. Eschatologiczne królowanie Jahwe według proroków

W przepowiadaniu prorockim ST obraz przyszłości⁷ przyjmuje inny kształt⁸. Prorocy posiadali własną koncepcję królowania Jahwe⁹. Posługiwali się innymi niż dotychczas metaforami i terminami, prawdopodobnie z powodu krytycznego nastawienia względem świeckich królów ich czasów¹⁰.

¹ D. M. R o h l, „Faraonowie i królowie - próba czasu”, t. I, w: *Biblia - od mitu do historii*, Warszawa 1996.

² M. M i k o ł a j c z a k, „Królowanie Boga na ziemi”, w: *Horyzonty Wiary* 4 (1998) 11-18.

³ M. M i k o ł a j c z a k, „Historyczne królowanie Boga w Izraelu”, w: *AK*, z. 2 (540), t. 132, Włocławek 1999, 258-262.

⁴ M. F i l i p i a k, „Starotestamentowa koncepcja czasu a eschatologia”, w: *PrzOr* 1-2 (1989) 15-25.

⁵ C. C a r n i t i, „L'espressione il 'giorno JHWH': origine ed evolutione semantica”, w: *BibOr* 12 (1970) 11-25.

⁶ M. M i k o ł a j c z a k, *Idea Bożego królowania w Izraelu*, Zielona Góra 1998.

⁷ R. R u b i n k i e w i c z, „Prorocza wizja odnowionego świata”, w: *ZNKUL* 36 (1993) nr 1-4, 33-42.

⁸ L. S t a c h o w i a k, „Historia i Eschatologia u Proroków”, w: *RTK* 18 (1971) 1, 85-95; T e n z e, *Prorocy. Słudzy Słowa*, Katowice 1980; T e n z e, „Teologia słowa prorockiego”, w: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej*, Lublin 1973, 111-118.

⁹ S t. G r z y b e k, „Obraz Boga w Starym Testamencie”, w: *Vademecum biblijne*, (red. S t. G r z y b e k), t. IV, Kraków 1991, 94-109.

¹⁰ T. B r z e g o w y, „Prorok Natan i budowa świątyni”, w: *RBL* 35 (1982) 6, 402-411.

Jednakże ich przepowiadanie także zawiera ideę królowania Bożego, zarówno wtedy kiedy treścią poselstwa są groźby nieszczęść¹¹, jak i obietnice wybawienia¹². Z powodu nielojalności Izraela względem Przymierza prorocy przepowiadali kilka rodzajów surowej kary dla ludu - zawsze jednak z nadzieją wybawienia¹³. Ponieważ królowanie Jahwe nad Izraelem ustanowione zostało na zawsze, pewnego dnia zniszczy on wszystkich ciemiężycieli Izraela¹⁴ i wtedy jego władanie nad Izraelem przyjmie chwalebne i wspaniałe wymiary¹⁵.

Niektórzy uczeni twierdzą, że pojęcie *Heilgeschichte*, zostało powiązane z królowaniem Bożym po sprowadzeniu Arki do Jerozolimy przez Dawida¹⁶, oraz *Dzień Jahwe* często wspominany przez proroków (por. Jl 11,5¹⁷; Am 5,18-20¹⁸) zaczęto łączyć z taką historyczną interpretacją królowania Jahwe¹⁹.

Jednym ze skutków eschatologicznego królowania Jahwe jest fakt, że także poganie przybędą na Syjon (por. Mi 4,1-4; Iz 2,2-47)²⁰. W zasadzie to całe stworzenie, a nie tylko poganie, będzie uczestniczyć w eschatologicznym królestwie Bożego pokoju (por. Iz 9,6-9; Oz 2,28; Iz 35,10). Deutero-Izajasz interpretuje ideę Bożego królowania²¹ w nowy sposób²². Głównym wydarzeniem jest przybycie Boga na Syjon i do Jerozolimy (por. Iz 40-56)²³.

¹¹ M. Mikołajczak, *Teologia świętyńi w dwudziele św. Łukasza*, Lublin 2000, 9.

¹² J. Homerski, „Perspektywy przyszłości ludu Bożego w ujęciu proroków okresu niewoli i po niewoli babilońskiej”, w: *MPWB* 8 (1987) 27-39.

¹³ St. Grzybek, „Sprawiedliwość Boga w nauczaniu proroków Starego Testamentu”, w: *RBL* 12 (1959) 433-459; U. Szwarc, „*Berit ôlam* w wyroczniach proroków niewoli”, w: *RTK* 38-39 (1991-1992), z. 1, 35-42.

¹⁴ M. Filipiak, „Odrośl sprawiedliwa (Jr 23,5)”, w: *Mesjasz w biblijnej historii zbawienia*, (red. St. Łach-M. Filipiak), Lublin 1974, 119-138.

¹⁵ R. Schnackenburg, *God's Rule and Kingdom*, New York 1963, 32.

¹⁶ A. Mozgol, „Arka Przymierza”, w: *Życie religijne w Biblii*, (red. G. Witaszek), Lublin 1999, 48-51.

¹⁷ T. Brzegowy, „Eschatologia proroka Joela”, w: *RBL* 46 (1993) 3-4, 117-128.

¹⁸ G. Witaszek, „Amos z Tekoa, prorok przyszłości”, w: *RBL* 44 (1991) 1-3, 19-25.

¹⁹ Wyrażenie *Dzień Jahwe* (יְהוָה יוֹם) oznacza dzień, kiedy Jahwe zainterweniuje w historię, by ustanowić swoje władanie i osądzić swoich nieprzyjaciół. Jest to dzień świętej wojny i pełnego zwycięstwa Jahwe; charakteryzują go ciemność na ziemi i trzęsienie ziemi (Joz 24,7; 1 Sm 7,10; 14,15) oraz strach i zamieszanie wśród wrogów (Wj 15,14-16; 23,27n). Patrz: G. von Rad, „The Origin of the Concept of the Day of Yahwe”, w: *JSS* 4 (1959) 97n; L. Cerny, *The Day of Yahwe and some Relevant Problems*, Praga 1948, 103.

²⁰ A. Tronina, *Bóg przybywa ze Syjonu*, Lublin 1989; T. Jelonck, „Starotestamentalna teologia Syjonu”, w: *AC* 19 (1987) 441-458.

²¹ M. Gołębiewski, *Hymny samo pochwalne Jahwe u Deutero-Izajasza (40-48). Studium literacko-krytyczno-teologiczne*, Warszawa 1994.

²² M. Mikołajczak, „Hebrajskie pojęcie boskiego królowania”, w: *CT* 3 (1999) 5-12.

²³ J. Szlaga, „Jahwe buduje królestwo na Syjonie Iz 28,16-17”; w: *MPWB* 2 (1977) 129-140; L. Stachowiak, „Nadchodzący dzień Jahwe (Iz 2,6-22)”, w: *RTK* 26 (1979) 1, 25-34; Tenże, „Zbawcze działanie Boże a grzechy Izraela według Iz 59,1-21”, w: *Agnus et Sponsa*, (red. T. M. Dąbek - T. Jelonck), Kraków 1993, 271-280; Z. Małeckii, „Struktura literacka prologu Księgi Deuteroizajasza (Iz 40,1-11)”, *RBL* 49 (1996) 1.14-18.

Wizja prorocza zawiera wszystkie fundamentalne elementy, które skrytalizowały się tworząc koncepcję Królestwa Jezusa. Jego fundament stanowią dobra wieść o nadejściu Bożego Królestwa, jego orientacja w kierunku eschatologicznego zbawienia i uniwersalny zasięg obejmujący pogan. Jest to pojęcie eschatologicznego władania Bożego, które ma ogarnąć całą ludzkość i stworzenie²⁴.

Prorocy bardzo silny nacisk kładą na oczekiwanie idealnego władcy z domu Dawida²⁵. Nie zapominają o dawnej obietnicy, że *przede Mną dom twój i twoje królestwo będzie trwać na wieki. Twój tron będzie utwierdzony na wieki* (zob. 2 Sm 7,16). Po upadku królowania Dawidowego²⁶, które nie sprostało ideałowi - pierwotnemu projektowi²⁷, podniosły się prorocze głosy przemawiające w imieniu Jahwe²⁸. Wybitną postacią był Izajasz, który ogłosił, że Jahwe wytnie Jerozolimę z jej królewskim domem, tak jak wycina się las (por. Iz 6,10;10,32-34). Jahwe wyznaczy ziemskiego władcę, który będzie napełniony Jego Duchem. Wyjdzie on z domu Dawida²⁹, który stopniowo zaczął tracić swoją wielkość³⁰. Ów władca przyniesie stan powodzenia, który wykracza poza dotychczasowe doświadczenia i dlatego można go przedstawić jedynie za pomocą porównań (por. Iz 9; 11, 1-9; Mi 5, 1n; Jr 23, 5n; Ez 17, 22n; 34, 23n; 37, 24n).

Przyszły mesjański król będzie kimś więcej niż tylko zwykłym człowiekiem³¹. Posiadać będzie boską naturę, dlatego można go nazwać *boskim bohaterem*. Jego umiejętności jako *doradcy* są *przedziwne* (por. Iz 9,5). Jako *boski bohater* i zwycięzca, król ten zapewni pokój (שלוט) swojemu ludowi. Zostanie królem pokoju, ponieważ ma moc usunąć wojny i wojowników (por. Za 9,10)³².

Królewskie władanie przyszłego króla, podobnie jak Dawida, rozciągać się będzie na inne odległe i obce narody (por. Iz 55,4; Ez 17,23; Am 9,12; Mi 5,3). Położy on podwaliny pod królestwo Dawidowe oparte na prawie i sprawiedliwości (por. Iz 9,6). Znaczenie prawa będzie miało zasadnicze znaczenie, jeżeli Jahwe ma podtrzymać Przymierze z Dawidem. Zadaniem kró-

²⁴ R. Schanckenburg, *dz. cyt.*, 38.

²⁵ C. Schedl, *Złoty wiek Dawida i Salomona*, t. III. Tuchów 1995.

²⁶ N. Mendekki, „Jak Dawid został królem?”, w: 50 (1997) 3, 200-202; J. Synowiec, „Dawid i jego królestwo”, w: *Gość Niedzielny* 60 (1983) nr 30; T. en z e, „Pierwszy król Izraela”, w: *Gość Niedzielny* 60 (1983) nr 4.

²⁷ M. Mikołajczak, „Dawid król wybrany”, w: *Nasza Służba*, Rok IX, nr 6 (180), Warszawa 2000, 11.

²⁸ S. t. Łach, „Proroctwo Natana o Synu Dawida (2 Sm 7,1-16)”, w: *Mesjasz w biblijnej historii zbawienia*, (red. S. t. Łach - M. Filipiak), Lublin 1974, 55-71.

²⁹ M. Mikołajczak, „Dar synostwa Dawidowego Jezusa”, w: *Studia Warmińskie*, t. XXXVI, Olsztyn 1999, 71-77.

³⁰ S. t. Grzybek, „Bóg Izajasza w świetle jego wizji”, *RBL* 3 (1997) 175-187.

³¹ M. Mikołajczak, *Jezus Mesjasz Król*, Zielona Góra 1999.

³² T. Brzegowy, „Mesjanizm Deutero-Zachariasza”, w: *ACR* 27 (1995) 93-109.

la będzie przywrócenie porządku w społeczeństwie, który zniszczyła sama monarchia. Dlatego Jeremiasz powiada, że to nie splendory, lecz sprawiedliwość wobec ubogich czyni królem (por. Jr 22, 15n).

W Mi 5,9 widzimy króla jako idealną postać, która poprzez cudowną pomoc Jahwe zdobywa władzę nad światem tylko dzięki swoim wewnętrznym przymiotom. Nie korzysta on ze zwyczajowych narzędzi władzy, ponieważ są zbyt ciężkie i nie trzeba się nimi już posługiwać³³. I tutaj ponownie król izraelski jest władcą świata w najbardziej absolutnym sensie, a jednak porzuca wszelkie zamysły wojenne. Przynosi pokój i odnosi zwycięstwo jedynie dzięki swojej sprawiedliwości³⁴.

Ponieważ królestwo, które ma ustanowić jest królestwem wiecznym i przede wszystkim królestwem sprawiedliwości i pokoju, triumfalna charakterystyka ziemskiego królestwa staje się całkowicie bez znaczenia. Król przewyższający wszystkich innych królów, jest królem tak odmiennego rodzaju, że nie można do niego odnieść niczego zwyczajnego związanego z ziemskim królowaniem³⁵.

Król ten będzie prawdziwym kapłanem, pośrednikiem między ludem a Bogiem³⁶. Dlatego nie będzie już zła i niesprawiedliwości, ponieważ *kraj się napełni znajomością Jahwe* (אלהים דעת³⁷ - por. Oz 4,1;6,6; Iz 11,2,9)³⁸. W Izraelu *znajomość Boga* była stopniowo uznawana za specjalną funkcję kapłanów i proroków³⁹. To prorocy wysuwali *znajomość Boga* jako podstawowe oczekiwanie względem króla, narodu i każdego członka narodu⁴⁰. Dlatego przyszły król znajduje się pod wpływem ducha wielkich proroków. Stąd prawdziwą koroną przyszłego króla staje się *znajomość Boga*, poznanie Jego natury i woli, wraz z wyrażoną w czynach gotowością do podporządkowania się Jego woli.

³³ J. Pedersen, *Israel: Its Life and Culture*, t. III-IV, Copenhagen 1926, 92.

³⁴ G. Witaszek, *Prorocy Amos i Micheasz wobec niesprawiedliwości społecznej*, Tuchów 1992.

³⁵ L. Bouyer, *The Eternal Son*, Huntington 1978, 107.

³⁶ H. H. Langkammer, „Kapłaństwo i kapłani Starego Przymierza”, w: *Życie religijne w Biblii*, (red. G. Witaszek), Lublin 1999, 141-155; A. Tronina, „Kapłaństwo w Jerozolimie w okresie monarchii”, w: *Życie religijne w Biblii*, (red. G. Witaszek), Lublin 1999, 167-179; R. Pindel, *Kapłaństwo w Biblii*, Kraków 1992.

³⁷ S. Mowinkel, *Die Erkenntnis Gottes bei den Alttestamentlichen Propheten*, Oslo 1941, 6, powiada: *Gott kennen oder Erkennen bedeutet für den Israeliten, in einen gegenseitigen, persönlichen Gemeinschaftsverhältnis zu Ihm stehen, seinen Namen, sein Wesen, seinen Willen und Gefühle und Reaktionen kennen (...) indem man den eigenen Willen, die eigenen Gefühle und die eigenen Gedanken Jahwas Willen unterordnet (...)*.

³⁸ H. Muszyński, „Grzech u proroka Ozeasza”, w: *Studium Scripturae anima Theologiae*, (red. J. Chmiel-T. Matras), Kraków 1991, s. 192-200; B. Wodecki, „Wyposażenie duchowe Mesjasza według Iz 11-1-5. Dary Ducha Świętego i ich znaczenie”, w: *RBL* 34 (1981) 2, 88-97.

³⁹ M. Mikołajczak, „Religijny aspekt izraelskiego królowania”, w: *Verbo Domini Servire. Opuscula Joanni Cantio Pytel Septuagenario Dedicata. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza Wydział Teologiczny*, Poznań 2000, 55-61.

⁴⁰ T. Brzegowy, „Oblubieńcza miłość Boga do człowieka w nauczaniu proroka Ozeasza”, w: *TST* 11 (1992) 53-69.

2. Eschatologiczne królowanie Jahwe w psalmach królewskich

Psalmy królewskie stanowią najbardziej praktyczny opis dworu królewskiego, jaki możemy znaleźć. Psalmi te miały być skomponowane przez króla Dawida, stąd ich tytuł לִירוּם⁴¹. Król jest w nich tym, który się modli albo o nim się mówi, bądź też o niego modli. Zgromadzenie nazywa go *naszą tarczą* i oręduje za nim.⁴²

Najbardziej znamienym dowodem tradycji Dawidowej w psalmach królewskich jest wielki nacisk kładziony na ostateczny charakter Przymierza i obietnic. Nie widzimy w nich oczekiwania odłożonego na odległą przyszłość, ale raczej przekonanie o stałej aktualności Przymierza z Dawidem, które dotyczy także historycznych następców w dynastii Dawida⁴³. Ps 89, na przykład, traktuje o doktrynie Przymierza Jahwe z Izraelem (por. Ps 89, 3-4.26-28.35-36), która stała się podstawą królestwa Jahwe, a stanowi wyraźne przeciwieństwo pierwotnego Przymierza⁴⁴. Jak to ujmuje Pixley:

W pierwotnym przymierzu były warunki, które Jahwe narzucił swojemu ludowi, wraz z najważniejszym - wyłączną lojalnością wobec Jahwe (...). W królewskiej wersji Przymierza, Jahwe sam stawia sobie warunki, to znaczy zobowiązuje się do wiecznej i wyłącznej lojalności wobec Dawida i jego potomków (...). Dynastia Dawida otrzymała, w pewnym sensie, „carte blanche” od króla wszechświata⁴⁵.

Co więcej, Ps 89 zawiera wyjątkowo mocne wyrażenia opisujące sakralną pozycję ludzkiego króla. W rzeczy samej widzimy w nim wzmocnienie porównań i atrybutów króla oraz zmniejszenie wszystkich możliwych atrybutów negatywnych. W Ps, 27-28 król jest przedstawiony jako בָּכוֹר i jest wprowadzany na stanowisko jako בְּכוֹר⁴⁶ oraz nazwany jest *największym wśród królów ziemi* (צְלוּן לְמַלְכֵי אֶרֶץ). Stąd sformułowanie określające króla jako בָּכוֹר jest najwyższym wyrazem boskiego wyboru i implikuje ojcowską ochronę króla przed jego nieprzyjaciółmi⁴⁷.

⁴¹ Bez wątplenia tytuł לִירוּם był w późniejszych czasach uznawany za oznaczający autorstwo. S. M o w i n c k e l uważa, że zostały one ułożone na użytek Dawida i były przez niego w odpowiednim czasie wykorzystywane. Patrz: *The Psalms in Israel's Worship*, t. I, Oxford 1962, 77 (Psalmi królewskie, o których mowa na Ps 2;18;20;21;45;72;101;110;132).

⁴² A. K o Ń c z a k, „Nauka psalmistów o sprawiedliwości Bożej”, w: *Studia Sandomierskie* I (1981) 173-212.

⁴³ A. J a n k o w s k i, „Biblijna teologia przymierza”, w: *Attende Lectioni* 11, Katowice 1985.

⁴⁴ J. H o m e r s k i, „Pokój Boży w pismach natchnionych Starego Testamentu”, *RT* 38-39 (1991-1992) 1, 48-52.

⁴⁵ G. V. P i x l e y, *God's Kingdom. A Guide to Biblical Study*, New York 1981, 47.

⁴⁶ בָּכוֹר tłumaczone jest w LXX jako παῖδιον (Pwt 25,6), πρεσβυτερος (Hi 1,13.18), a szczególnie jako πρωτοτοκος. πρωτοτοκος występuje w NT głównie w odniesieniu do Jezusa i to w bardzo znaczących tekstach (Łk 2,7; Rz 8,29; Kol 1,15.18; Ap 1,5). 113 razy w ST na określenie zarówno ludzi, jak i zwierząt. Ps 89,28 wydaje się jedynym głębokim teologicznie użyciem. Patrz H a t c h - R e d p a t h, *Concordance to the Septuagint*, Oxford 1897, 123.

⁴⁷ T. N. D. M e t t i n g e r, *King and Messiah*, Lund 1976, 236.

Jak to zauważyliśmy wcześniej, autor Ps 72 spodziewa się bardzo obfitych błogosławieństw od przyszłego króla. Także Ps 2 i 110 składają świadectwo sakralnego charakteru króla z pokolenia Dawidowego. Ps 2 potwierdza adopcję króla, który z racji swojego namaszczenia wyróżnia się spośród ludu jako reprezentant boskiego króla. Obiecuje królowi powszechne panowanie (por. Ps 2,8-9), a na ziemi król czyni to, co Bóg w niebie⁴⁸.

Bliskość króla i Boga są jeszcze mocniej podkreślane w Ps 110⁴⁹. Zarówno król jak i Bóg zostali określani jako מלך, a król wezwany zostaje, by usiąść po prawicy Pana (por. Ps 110,1). Król panuje razem z Bogiem i jest szczególnym obiektem boskiej ochrony. Jak twierdzi Gray:

Jest to sytuacja, z której rozwinęła się postać eschatologicznego Mesjasza jako tego, który będzie przedstawicielem boskiego króla w ostatecznym starciu ze wszystkim, co oparło się Jego woli i który zainauguruje eschatologiczne władanie Boga⁵⁰.

Psalmy królewskie właściwie mówią o królu, jakim powinien być i co by się działo, gdyby takim był. Wtedy byłby on idealnym narzędziem w rękach Jahwe i wypełniłby łaskawy plan zbawienia Jego ludu, który opiera się na wybraniu i Przymierzu⁵¹. Widać wyraźnie, że psalmy te spoglądają poza linię królów Dawidowych ku określonej osobie⁵², która miała być całkowitym wypełnieniem ideału i w którym eschatologiczne królowanie Boga⁵³ znajdzie swoje spełnienie⁵⁴.

⁴⁸ J. Homerski, „Umiłowany przez Boga Pasterz czasów mesjańskich”, w: *Mesjasz w biblijnej historii zbawienia*, (red. S. Łach - M. Filipiak), Lublin 1974.

⁴⁹ A. Tronina, „Ps 110,4 w interpretacji międzytestamentalnej”, w: *CT* 63 (1993), nr 3, 89-98.

⁵⁰ J. Gray, *The Biblical Doctrine of the Kingdom of God*, Edinburgh 1979, 85.

⁵¹ M. Filipiak, „Bóg Starego Testamentu - Zbawca i Stwórca”, w: *W kręgu dobrej nowiny*, (red. J. Szlaga), Lublin 1994, 99-109.

⁵² E. Zawiszewski, „Alma i Jej Dzieci (Iz 7,14)”, w: *Mesjasz w biblijnej historii zbawienia*, (red. S. Łach - M. Filipiak), Lublin 1974, 72-94.

⁵³ L. Stachowiak, „Starotestamentalna koncepcja Boga”, w: *RTK* 19 (1972) 61-72.

⁵⁴ S. Łach, „Psalmy o królowaniu Jahwe”, w: *Królestwo Boże w Piśmie świętym*, Lublin 1976, 63-103; T. en z e, „Teocentryczny charakter psalmów”, w: *RBL* 30 (1977) 27-36; T. en z e, „Bóg psalmistów”, w: *RBL* 31 (1978) 178-184; T. en z e, „Yahweh mamlak w psalmach o królowaniu Boga”, *RBL* 33 (1980) 238-247; T. en z e, „Dieu hannun a la lumière des Psaumes”, w: *Folia Orientalia* 21 (1981) 93-102; W. Ziembka, „Teologia ufności w Psalterzu”, w: *Obraz Boga w Psalterzu*, (red. A. Eckmann - S. Łach - A. Tronina), Lublin 1982, 51-64.

LE RÈGNE ESCHATOLOGIQUE DE YAHVÉ

(Résumé)

Yahvé régnera en Israël dans l'avenir et il vaincra ses ennemis. Les Prophètes prédisent quelques types de peines pour Israël pour sa déloyauté de l'Alliance. La règne de Yahvé est éternelle et c'est pour cela il va détruire les persécuteurs d'Israël. Les Psaumes royaux constituent la plus pratique description de la cour royale et ils attachent une grande importance au caractère définitif de l'Alliance et des Promesses. Ils parlent d'un roi, comment ils devait être et ce qu'il se serait passé s'il ne l'avait pas été. Les Psaumes royaux dépassent la ligne des rois de Davide vers une personne bien définie qui aurait dû constituer la réalisation totale d'un idéal et dans laquelle le règne eschatologique de Yahvé aurait trouver l'accomplissement.